

**Kegydi j — nyugdi j.** Felperes újságíró harminc éven keresztül teljesített lapvállalatánál szolgálatot. Munkaképtelenné válása után a kiadó vállalat havi kegydi ját folyósított számára. Felperes keresetében nyugdi j címén a folyósított összeg valorizációját kérte. A valorizációt mind a három bíróság megítélte. A Curia megállapította, hogy felperesnek nyugdi ja nem volt, csupán kegydi ja, de ennek valorizációját is kimondta a következő indokolással:

A kegydi j keletkezésére nem azonos jogi természetű ugyan a nyugdi jjal, mert a nyugdi j a magánalkalmazottnaknál a többi szolgálati járandóságokhoz hasonlóan rendszerint szerződésen, vagy az ennek kiegészítő részét képező nyugdi j-szabályzaton alapszik, míg a kegydi j önkéntesen vállalt szolgáltatás; rendszerint nyugdi jigény hiányában, de a teljesített szolgáltatokra tekintettel,

minthogy azonban mind a kettő ugyanazt a célt szolgálja amennyiben úgy a nyugdi j, mint a kegydi j a megélhetés biztosítását célozza,

minthogy továbbá az alperesi vállalat az említett kegydi ját a felperes részére hosszabb időn keresztül kiszolgáltatta és nem vonta kétségbe azt, hogy arra a felperes élete fogytáig számíthat,

minthogy végül az alperes által fizetett havi 500 K a pénz értékének időközben bekövetkezett nagymérvű csökkenése miatt azt a célt, amelyre adatott, be nem tölti:

nem sértett a felebbezési bíróság anyagi jogszabályt, amikor a peresfelek vagyoni viszonyainak és a méltányosságnak figyelembe vételével a felperes részére az alperes által eddig rendszeresen fizetett kegydi ját az ítéletében kitett összegre felemelte és alperest abban marasztalta.

Alaptalan alperesnek az a panasza is, hogy a felebbezési bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett, amikor felperes részére a követelt nyugdi j helyett kegydi ját ítélte,

mert nem forog fenn túlterjeszkedés, ha a bíróság, amint az a jelen esetben történt, a keresetbe vett szolgáltatással egyneműt ítél meg,

mert továbbá a felebbezési bíróság által megítélt kegydi j a felperes által keresetében követelt és az eljárás során felemelt nyugdi j összegét meg nem haladja. (P. II. 3582/924.)

Az ultra petitum ügyében az indokok nem megnyugtatók, különösen nem az összecszerűség túl nem lépését említő utolsó érv, mert lényegben túlterjeszkedést jelent, ha a keresetbe vett kölcsön helyett — mondjuk — keresetbe nem vett vételárat ítélne meg a bíróság és a túlterjeszkedés meg volna állapítható akkor is, ha a vételár címén megítélt összeg egyeznék is a keresetileg megítélni kért kölcsönösszeggel. A túlterjeszkedés nem egyszerű számszerűségi kérdés, de jog-

cim kérdés is (teljesítés helyett kártérítés, megállapítás helyett kártérítés etc.) Helyesebb lett volna arra hivatkozni, hogy a bírói gyakorlat szerint a jogi minősítésben elkövetett tévedést a bíróság hátrány nélkül korrigálhatja. *B. S.*

**Valorizáció és viszonyosság.** A német felperes valorizációs igényével kapcsolatosan a Kuria az anyagi viszonyosság megállapítása végett a felebbezési bíróság ítéletét feloldotta és a felebbezési bíróságot további eljárásra utasította, de kimondta elvként, hogy külföldi javára a valorizáció csak a viszonyosság keretén belül ítéltető meg. Az ítélet indokolásából idézzük a következőket:

„Alperes az elsőbíróságnak német márkában marasztaló ítéletét felebbezéssel nem támadván meg: e helyütt már csak az a kérdés vár eldöntésre, hogy alperes átértékeltén köteles-e a terhére rótt összeget megfizetni. A m. kir. Kuria megítélése szerint ennek a kérdésnek elbírálásánál nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy felperes frankfurti, tehát külföldi cég, amelynek javára az anyagi viszonyosság elvénél fogva nem ítéltető meg a kereseti tőke magasabb átértékelése, mint amily mértékben az a felperes hazai államában irányadó jogszabályok szerint magyar állampolgár javára német alattvaló alperes ellen megítélhető lenne.“ (P. IV. 4222/1924.)

A kérdés elvi jelentőségét letompítja az a körülmény, hogy csak romló valutájú országokban bír aktualitással a viszonyosság keresése. Tudtunkkal a német gyakorlat a valorizáció kérdésében az állampolgárságnak nem juttat szerepet. Érdekes kérdés fog azonban felvetődni, ha a Kuria a valorizációs külföldi gyakorlat terjedelmét fogja kutatni, hogy vajjon a szűkebb keblű valorizációs államok polgárainak megítélhető-e a magyar bíróságok esetleges bővebb valorizációja, ha ezen külföld egyébként a magyar állampolgárokat ezen minőségük okából nem részesíti kedvezőtlenebb elbánásban, mint saját polgárait.

Érdemes megemlíteni, hogy ugyanez az ítélet elveti az alperesnek az ultra petitum tilalmára alapított felülvizsgálati támadását, noha megállapítja, hogy a másodbíróság német márka fizetésre marasztalt, amit felperes nem is kért. Az elutasítás indoka az, hogy a kereseti kérelmen való tulerjeszkedés alperesre nézve anyagi jogsérelmet nem jelent még. Ez a döntés egy újabb lépés az ultra petitum szigorú tilalmának „leépítéséhez“.

*B. S.*

**Takarékbetét valorizációja.** A budapesti központi kir. járásbíróság egy kisebb polgári peres ügy keretében kimondotta a takarékbetétek valorizációját s annak kulcsául 50%-ot tartott megállapítandónak. A riadalom, amelyet a döntés okozott, azzal a jóval máris járt, hogy a valorizációs törvény meghozatalát siettette, ha nem is annyira, ahogyan